

Rakennusalan työnantajan työvoimakustannuslaskelma

Tomi Vepsäläinen

Opinnäytetyö

Liiketalous

2020

Tekijä(t) Tomi Vepsäläinen	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Rakennusalan työnantajan työvoimakustannuslaskelma	Sivu- ja liitesivumäärä 21 + 1
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli perehtyä rakennusalan työehtosopimukseen ja rakennusalan työvoimakustannusten rakenteeseen. Tavoitteena oli luoda rakennusalan yritysten taloussuunnitteluun selkeä ja helppokäyttöinen laskelma, josta selviää lainmukaiset perusteet työnantajan palkkakustannuksiin sekä niiden vaikutus tuntikohtaisiin kokonais työvoimakustannuksiin.</p> <p>Työn tietoperustassa on perehdytty työvoimakustannuksiin vaikuttavaan lainsäädäntöön. Opinnäytetyössä luodun laskelman perustana on käytetty Eklundin ja Hakosen esimerkkilaskelmaa kokonaistyövoimakustannuksista. Opinnäytetyössä on jalostettu tästä laskelmasta, rakennusalan työehtosopimuksen mukaisiin palkkoihin perustuva työvoimakustannuslaskelma, josta on selkeästi ja helposti tarkistettavissa tuntikohtaiset kokonaistyövoimakustannukset.</p> <p>Työ on toiminnallinen ja se rakentui neljästä vaiheesta. Ensimmäisessä vaiheessa laadittiin välittömien palkkakustannusten laskelma, toisessa välillisten palkkakustannusten laskelma ja kolmannessa laskelma muista palkkakustannuksista. Neljännessä vaiheessa koottiin välittömät, välilliset ja muut palkkakustannukset työvoimakustannuslaskelmaksi, johon liitettiin kustannusten sopimusperusteet.</p> <p>Työn tuotokseksi valmistui rakennusalan yrityksille selkeä työvoimakustannuslaskelma, jota yritykset voivat hyödyntää taloussuunnittelussaan. Laskelmassa selviää eriteltynä lainsäädäntöön ja sopimukseen pohjautuvien pakollisten velvoitteiden muodostamat työvoimakustannukset. Lisäksi siinä esitetään muita kustannuksia, jotka määrältään muodostuvat työnantajan oman päätöksen mukaan. Laskelmaa on arvioitu johtopäätökset osiossa. Kahdelta rakennusalan yrittäjältä saatu palaute työvoimakustannuslaskelmasta oli erittäin positiivinen.</p>	
Asiasanat hinnoittelu, kannattavuus, rekrytointi ja liiketoiminta	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön lähtökohdat.....	1
1.2	Opinnäytetyön tavoite	2
1.3	Opinnäytetyön rakenne ja rajaukset	2
2	Kustannusten muodostuminen rakennusalalla	4
2.1	Työsuhteympäristö.....	4
2.2	Yrityksen kannattavuus	5
2.3	Työnnhinnoittelu.....	5
2.4	Työntekijän rekrytoiminen	6
2.5	Kustannukset määriteltäessä urakkapalkkaa sekä urakkahinnoittelua	7
3	Työvoimakustannukset.....	9
3.1	Eklundin ja Hakosen laskelma kokonaistyövoimakustannuksista	9
3.2	Välittömät palkkakustannukset.....	10
3.3	Välilliset palkkakustannukset.....	11
3.4	Muut palkkakustannukset.....	12
4	Rakennusalan työnantajan työvoimakustannuslaskelma.....	14
4.1	Työtapakuvaus ja toteutus	14
4.2	Laskelman laskennalliset perusteet.....	14
4.3	Laskelman osiot	16
4.3.1	Välittömät palkkakustannukset	16
4.3.2	Välilliset palkkakustannukset.....	17
4.3.3	Muut palkkakustannukset.....	17
4.3.4	Kokonaistyövoimakustannukset	18
5	Pohdinta.....	20
5.1	Produktin tarkastelu	20
5.2	Johtopäätökset ja kehittämissuhteet.....	21
5.3	Oman työn arviointi	21
	Lähteet	22
	Liitteet.....	25
	Liite 1. Rakennusalan työnantajan työvoimakustannuslaskelma	25

1 Johdanto

Suomessa toimii Rakennusteollisuus ry:n mukaan noin 10 000 päätoimisesti rakentamiseen keskittyvää yritystä. Pääasiassa yritykset ovat pieniä. Rakennusala työllistää noin 175 000–185 000 henkilöä (Rakennusteollisuus 2020). Kuluneen vuoden aikana maailmalla ja Suomessa vaikuttanut koronapandemia, on heikentänyt näkymiä myös rakennus- alalla. Huolimatta vallitsevasta tilanteesta, rakennusosalalla on jo pitkään jatkunut hyvä suhdanne (Valtionvarainministeriö 2020). Pienille yrityksille työntekijän palkkaaminen on merkittävä taloudellinen vastuu. Päätöksen teon perustaksi, tässä opinnäytetyössä on luotu työvoimakustannuslaskelma, helpottamaan rakennusalan työvoimakustannusten arviointia.

1.1 Opinnäytetyön lähtökohdat

Opinnäytetyön aihe on rakennusalan työnantajan tuntikohtaiset työvoimakustannukset, joka esitetään havainnollistavana laskelmana. Aihe on tärkeä, koska siinä käsitellään työhinnon ja työvoimakustannusten läpinäkyvyyttä. Niistä luotu laadukas tieto ja aineisto edistävät tervettä työmarkkinoiden toimintaa. Työn on tarkoitus helpottaa työnantajan päätöstä työntekijän palkkaamiseksi sekä selkeyttää kannattavaa yrityksen taloussuunnittelua. Sen pääkohderyhmänä ovat yritykset, jotka tarvitsevat selkeän ja perustellun mallin työvoimakustannusten määrittämiseksi. Laajempaan kokonaisuuteen aihe on tärkeä rakennusalan palkkakeskustelussa.

Aihe on valikoitunut tutkijan omasta tarpeesta löytää selkeä ”käsikartta”, tarjouslaskennan ja palkkasuunnittelun tueksi omaan yritystoimintaan. Tietoa etsiessä löytyi joitakin lähteitä, joissa sivukuluja ja työvoimakustannuksia oli määritelty, kuten Business Tampereen sivukulu laskelma (Business Tampere 2020). Kuitenkaan rakennusosalalle suunnattua laskelmaa ei aiemmin ollut luotu. Tästä alkoi laskelman suunnittelu ja opinnäytetyön valmistelu. Aiheeseen viittaavia opinnäytetöitä on tehty aiemmin. Esimerkiksi Laura Nevalainen käsittelee omassa opinnäytetyössään työnantajan kustannuksia yleisesti eri alojen työehtosopimuksissa (Nevalainen 2017). Markus Kaislavuo taas käsittelee omassa opinnäytetyössään paikallista sopimista rakennusosalalla (Kaislavuo 2015). Syvällisemmän tietoperustan etsintävaiheessa löytyi tuore esimerkkilaskelma työvoimakustannuksista (Eklund & Hakonen. 2019, 20). Aiempiin opinnäytetöihin lisäarvoa tuoden, sovelletaan Eklundin ja Hakosen laskelmasta, rakennusalan työehtosopimuksen mukaisiin palkkoihin perustuva työvoimakustannuslaskelma, josta on selkeästi ja helposti tarkistettavissa tuntikohtaiset työvoimakustannukset. Muodostettava laskelma helpottaa työnantajan työvoimakustannusten käyttämistä osana tarjouslaskentaa ja palkkasuunnittelua. Opinnäytetyö on julkaisun jälkeen

vapaasti yritysten ja julkisten tahojen hyödynnettävissä. Tässä työssä käytetty työehtosopimus on Rakennustieto Oy:n julkaisema Talonrakennusteollisuus ry:n ja Rakennusliitto ry:n välinen Rakennusalan työehtosopimus 2020–2022.

1.2 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda rakennusalan yritysten taloussuunnitteluun selkeä ja helppokäyttöinen laskelma, josta selviää lainmukaiset perusteet työnantajan palkkakustannuksiin sekä niiden vaikutus tuntikohtaisiin kokonaistyövoimakustannuksiin. Laskelma pohjautuu Eklundin ja Hakosen esittämään esimerkkilaskelmaan työvoimakustannuksista, johon on tehty sovellutus rakennusalan työehtosopimuksen mukaisilla aikapalkkoilla. Luotavasta laskelmasta selviää työntekijän palkan, palkan sivukulujen ja muiden palkkakustannusten vaikutus tuntikohtaiseen kokonaistyövoimakustannukseen. Laskelmassa on eriteltyä lainsäädäntöön ja sopimuksiin pohjautuvien pakollisten velvoitteiden muodostamat pakolliset kustannukset. Lisäksi siinä esitetään muita kustannuksia, jotka määrältään muodostuvat työnantajan oman päätöksen mukaan.

1.3 Opinnäytetyön rakenne ja rajaukset

Työ on jaoteltu neljään osaan, jotka ovat: johdanto, teoria, produkti ja pohdinta. Johdannossa on käsitelty työtä yleisesti, sen lähtökohtia, tarvetta sekä perustellaan, miksi luodaan kyseinen työ, ja mitä se pitää sisällään. Lisäksi on käsitelty työn rakennetta ja rajoja. Teoriaosuuteen on koottu tietopohja palkkaan liittyvästä lainsäädännöstä, sopimuksista sekä työnantajapohjainen tutkimuksellinen tieto, yritystoiminnan työsuhteeseen liittyvästä teoriasta. Lähdemateriaalin osana on lakiin ja työsopimukseen pohjautuva aineisto sekä luotettavien kustantajien julkaisema kirjallisuus. Produktiosuudessa kootaan teoriaosuudessa käsitelty tieto yhteen. Osuudessa käydään paloittain läpi, teoriaosuuteen pohjautuen laskelman muodostuminen. Lopuksi nämä erilliset laskelmat kootaan yhteen itse produktiksi. Produktiosuudessa olevat laskelmat, esitetään mahdollisimman yksinkertaisessa muodossa, työn tavoitteen edistämiseksi. Pohdintaosuudessa käydään läpi työnkulku, vedetään yhteen saatu tieto sekä esitetään kehittämissuhteet mahdollista jatko-tutkimusta varten. Lisäksi siinä puretaan tutkijan omaa kokemuseräistä antia, työn edistymisestä sekä lopputuloksesta.

Työssä on käytetty rajausta, tavoitellun selkeän työvoimakustannuslaskelman toteuttamiseksi. Lisäksi on pyritty sopivaan, toiminnallisen opinnäytetyön kokonaisuuteen. Toimialoista työ on rajattu koskemaan rakennusalaan. Rakennusalalla on pitkä toimintakulttuuri ja vakiintunut sopimusmuotoinen lainsäädäntö. Toimialana se luo selkeän raamin työlle. Työ rajautuu käsittelemään rakennusalan yleistä työehtosopimusta, sen tuntityökohtaista

palkkamallia. Työssä käsitellään tässä mallissa määriteltyjä palkkaryhmiä, niiden yleissitovuuden sekä selkeyden vuoksi. Palkanmaksuperusteista työ käsittelee vain aikapalkkaan perustuvaa palkanmaksua, niin ollen esimerkiksi suorite- ja tuloluonteiset palkkamaksuperusteet ovat rajattu sen ulkopuolelle. Kustannusten osalta käsitellään kiinteät, lakisääteiset, kustannukset, jotka pystytään määrittelemään tarkasti. Lisäksi käsitellään muuttuvat kustannukset, eli työnantajan valinnaiset kustannukset. Nämäkin saattavat olla osittain lakisääteisiä, mutta niiden määrä voi vaihdella työnantajan tavoitteiden mukaisesti, kuten esimerkiksi työntekijän vaatekustannukset hinnan perusteella. Edellä mainituista kustannuksista muodostetaan työn tavoitteen mukainen esimerkkilaskelma.

Tämä opinnäytetyö on toteutettu toiminnallisena työnä. Toiminnallisessa työssä on virallisesti kaksi osaa. Nämä ovat toiminnallinen osuus eli produkti sekä prosessin dokumentointi ja arviointi tutkimusviestinnän keinoin eli opinnäytetyönraportti. Tämä opinnäytetyö toimii raporttina. Produktina tuotetaan yhden sivun PDF-muotoon tallennettu laskelma. Tiedonkeruumenetelmänä on ollut kirjoituspöytätyö, johon on kerätty tietoa valmiista materiaalista. Kerättyä tietoa on hyödynnetty kootessa produktia.

2 Kustannusten muodostuminen rakennusalalla

Tässä luvussa käsitellään rakennusalaan vaikuttavaa sopimusoikeudellista ympäristöä sekä työnantajan ja työntekijän asemaa työsuhteessa. Lisäksi luvussa käsitellään yrityksen kannattavuutta sekä työnhinnoittelusta erityisesti rakennusalaan liittyen. Luvussa käsitellään myös työntekijän rekrytoimista sekä työntekijän palkan määrittämiseen liittyviä käytäntöjä.

2.1 Työsuhdeympäristö

Työsuhde on työnantajan ja työntekijän välinen oikeussuhde, joka täyttää työsopimuslaissa säädetyn tunnusmerkistön (Tieteentermipankki 2020). Työsuhde syntyy, kun työnantaja ja työntekijä sopivat työn tekemisestä, työ tehdään työnantajan johdon ja valvonnan alaisena ja työstä maksetaan palkkaa (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu 2020). Työsopimuksen tulee olla joko kirjallinen, suullinen tai sähköinen sopimus. Sen tulee sisältää työsopimuksen osapuolet, työsuhteen alkamisajankohdan, työn suorittamispaikan, työtehtävien sisällön, palkan sekä mahdolliset muut edut, palkanmaksukauden, työajat, vuosiloman, irtisanomisajan sekä tiedon noudatettavasta työehtosopimuksesta (Stenbacka & Söderström 2012, 7). Yksinkertaistetusti työsopimus määrittelee työsuhteen keskeisimmät vastuut ja oikeudet. Palkka on yksi keskeisimpiä työsuhteen vuorovaikutustekijöitä, sillä tarkoitetaan korvausta työ- tai virkasuhteessa tehdystä työstä. Palkasta puhuttaessa tarkoitetaan yleensä rahapalkkaa, joka on sovittu työstä maksettavaksi. Palkkaan voi kuulua myös palkkioita, palkanlisiä, provisioita tai erilaisia korvauksia (Stenbacka & Söderström 2012, 22).

Työehtosopimuksista sopivat keskenään alan ammattiliitot sekä työnantajaliitot. Suomessa useilla toimialoilla työntekijät ovat järjestäytyneet, yhteiseen työntekijöiden etua ajavaan järjestöön. Rakennusalalla työntekijöitä edustaa ja työntekijöiden eduista neuvottelee rakennusliitto, joka kuuluu SAK:hon eli Suomen Ammattialojen Keskusjärjestöön. Neuvottelujen tuloksena sovitaan rakennusalan työehtosopimuksen piirissä toimivien yleisesti noudatettavat säännöt. Monet työehtosopimuksen säännöt on sovittu suojaamaan työntekijän etuja. Sopimus takaa kuitenkin myös yrityksille selkeän toimintaympäristön. Sopimuksessa on määritelty sen soveltamisalat. Siinä on määritelty työaikaan liittyviä asioita sisältäen lomat ja vuoden työpäivät. Sopimus käsittelee aika, palkkio sekä urakka-palkkausta. Näihin liittyen se määrittelee minimipalkkatasot sekä työkokemustasojen määritelmät. Sopimuksessa on osat irtisanomissuojasta ja lomauttamisesta. Lisäksi siinä käsitellään erilaisia asioita koulutukseen, ulkopuoliseen työvoimaan, työnantajan ja työntekijän yhteistoimintaan, ammattiyhdistysmaksuihin sekä muihin yleisiin sopimuskäytänteisiin liittyviä asioita. (Rak TES 2020.)

Rakennusalan työntekijän palkka määräytyy työntekijän ammattitaidon mukaan, rakennusalan työehtosopimuksen mukaista palkkaohjeistusta noudattaen. Ammattitaito määritellään osaamisen, koulutuksen ja työkokemuksen perusteella työhönottotilanteessa osoitetun pätevyyden perusteella. Palkkaryhmät on työehtosopimuksessa jaoteltu seuraavasti: aloitteleva työntekijä, vähän kokemusta omaava työntekijä, aloitteleva ammattilainen, kokenut ammattilainen ja erittäin kokenut ammattilainen. Luottamusmies voidaan kutsua osaksi palkkaneuvottelutilannetta, mikäli työnantaja ja työntekijä eivät pääse yhteisymmärrykseen palkkaryhmän määräytymisestä. (Rak TES 2020, 23.)

2.2 Yrityksen kannattavuus

Yritystoiminnan tavoitteena on olla kannattava. Yritys on kannattava, kun sen tuotot ovat suuremmat kuin kustannukset. Kannattavuutta voidaan arvioida erilaisilla tunnusluvulla, joita ovat myyntikate, käyttökate, liiketulos ja kokonaistulos (tilikauden tulos). (Eklund & Kekkonen 2011, 63). Yrityksen kannattavuuden tarkastelu ja mittaaminen on tärkeää, sillä niiden mittaaminen on edellytys toiminnan jatkuvuudelle. Tämän opinnäytetyön kannalta keskeinen mitattava tekijä löytyy yrityksen talouden kustannuspuolelta. Yleisesti kaikkien työntekijöiden kustannuksia kuvataan henkilöstökustannuksina. Tämä sisältää kaikki palkka- ja henkilöstökustannukset. Yrityksen johdon on tärkeä tuntea henkilöstökustannusrakenne määriteltäessä tuotteen hintaa sekä suunniteltaessa yrityksen tulevaa toimintaa. Kustannusten tuntemus on tärkeää myös tarjouslaadinnassa, jonka riittävän kannattavalla toteutuksella, mahdollistetaan yrityksen pitkäjänteinen kannattavuus. (Eklund & Kekkonen 2011, 27)

Yrityksen kustannusten tarkastelemista helpottaa jako aiheuttamisperusteiden mukaan. Kustannusten jakamisen tavoitteena on selvittää, paljonko jokin tietty osasto, toiminto tai tuote aiheuttaa kustannuksia. Yrityksen toiminnasta aiheutuvat kustannukset voidaan jakaa muuttuviin ja kiinteisiin kustannuksiin. Muuttuvat kustannukset ovat kustannuksia, jotka muuttuvat toiminnan volyymin mukaan. Eli mitä enemmän valmistetaan tai myydään, sitä enemmän on muuttuvia kustannuksia. Kiinteät kustannukset ovat kustannuksia, joita syntyy riippumatta siitä, valmistetaanko tai myydäänkö tuotetta. (Eklund & Kekkonen 2011, 42–43)

2.3 Työhinnoittelu

Työhinnoittelu on eräs keskeisimpiä palvelualanyrityksen toiminnan ylläpitämiseen huomioitavia tekijöitä. Työn hinnoittelu voi olla täysin tai osittain tuotteen hinnan määrittävä

tekijä. Mikäli tuote on palvelualan tuote, jossa työnhintaan sisällytetään yrityksen ylläpitämiseen sisältyvät kulut sekä hinnoiteltu työ, voidaan sanoa työnhinnan määrittävän palvelutuotteen hinnan täysin. Työ voi olla myös osittain tuotteen hintaa määrittävä tekijä, jolloin työ on vain osa myytävää tuotetta, esimerkiksi asennettaessa itse hankittua tuotetta tai myytäessä tuotetta. Yrityksen on omassa hinnoittelussaan otettava huomioon kannattavuus: sen on saatava tuottoja niin paljon, että kaikki kustannukset, muuttuvat ja kiinteät, tulevat katetuiksi. (Eklund & Kekkonen 2011, 87).

Tuotteen hinta on osattava asettaa optimaalisimpaan hinnoittelupisteeseen, jotta tuotteelle saadaan haluttu kysyntä halutulla hinnalla. Hinnan arvioiminen on kuitenkin hankalaa, joskin mahdollisimman tarkan hinnoittelupisteen määrittämiseksi auttaa aikaisempi tieto tuotteen myyntihistoriasta sekä tieto markkinoilla olemassa olevasta tuotteiden menekistä esimerkiksi muilla vastaavan alan toimijoilla. Yrityksen on osattava sopeuttaa tuotteensa hinnoittelu markkinoilla vallitsevan tilanteen ja oman tuotannollisen tilanteensa mukaan. Tilanteessa, jolloin markkinoilla on paljon kysyntää, yrityksen on mahdollista hinnoitella tuotteensa hinta korkeammaksi. Esimerkiksi pienelle paikkakunnalle tuleva suuri rakennushanke nostaa todennäköisesti paikallisen rakennuspalvelun kysynnän tarpeen korkeaksi, jolloin rakennusalan yritys voi hinnoitella tuotteensa hinnan korkeammaksi. Toisaalta tilanne, jossa markkinoilla on vähän kysyntää, vaikuttaa päinvastoin. Yrityksen kannattaa sopeuttaa hinnoittelunsa myös oman tuotantonsa mukaan. Esimerkiksi rakennusalan yritys, jolla kaikki tuotantolinjat tai työntekijät ovat täystyöllistettyjä, voi harkita hintojensa nostamista. Mikäli työllisyysaste on matala, voidaan olla pakotettuja laskemaan hintaa. (Eklund & Kekkonen 2011, 102–104).

2.4 Työntekijän rekrytoiminen

Henkilöstöriskit ovat yrityksen henkilöstöstä aiheutuvia riskejä yrityksen liiketoiminnalle sekä riskejä, joita yrityksen henkilöstöön voi kohdistua. Henkilöstöriskit kohdistuvat koko työsuhteen elinkaareen. Tietyt riskit voivat toteutua myös työsuhteen päätyttyä. Mitä pienempi yritys on, sitä suurempi on merkitys henkilöstöriskeillä. Henkilöstöriskien muotoja ovat työsuhderiskit, työhön ja työympäristöön liittyvät riskit sekä työhyvinvointiin liittyvät riskit. Yritys voi varautua henkilöstöriskeihin ennakolta. Lakien, velvoitteiden ja työsuhdekäytäntöjen tuntemus sekä asianmukainen hoitaminen on keskeinen osa henkilöstöriskien tiedostamista sekä hallintaa. Yrityksen henkilöstö vaikuttaa keskeisesti yrityksen tehokkuuteen sekä kannattavuuteen, joten on yrityksen etu hallita henkilöstöriskejä. Henkilöstöriskeihin varustautuminen ja niiden hoitaminen on yrityksen johdon vastuulla. Henkilöstöriskien hallinta on osa yrityksen kokonaisvaltaista riskienhallintaa ja strategista suunnittelua. Hyvä henkilöstöriskien hallinta voi parantaa yrityksen tuottavuutta ja tehokkuutta.

Tämä voi tapahtua esimerkiksi kustannusten pienenemisestä sairauspoissaolojen vähenemisen takia. Henkilöstöriskien näkökulmasta keskeinen vaihe on *työntekijän rekrytoiminen*. (Juvonen ym. 2014, 60)

Työntekijän rekrytoinnista seuraa taloudellisia ja sosiaalisia velvoitteita, joihin työnantaja sitoutuu, siksi oikean työntekijän löytäminen on tärkeää. Taloudellisesti työnantaja sitoutuu maksamaan työntekijän palkan sekä muut työsuhteesta syntyvät kustannukset. Sosiaalisesti työnantaja sitoutuu johtamaan tai järjestämään johdon työntekijän työtehtäviin. Lisäksi sosiaalisesti työnantaja sitoutuu huolehtimaan työntekijän työhyvinvoinnista, koulutuksesta sekä muusta työntekijän kehittämisestä ja viihtymisestä työssään. Rekrytoitaessa työntekijää seurataan yrityksen toimintasuunnitelmaa ja tavoitteita. Lisäksi yrityksellä voi olla erikseen oma henkilöstösuunnitelma, jossa on eriteltyä henkilöstön muutostarpeet suunnitellulla aikavälillä esimerkiksi vuodeksi. Työntekijän palkkaamiseksi yrityksellä on oltava olemassa oleva tai syntyvä työtehtävä rekrytoitavalle työntekijälle. Työtehtävän sisältö voi olla tarkasti määritelty tai sitä voidaan soveltaa työntekijän osaamisen mukaan. Lisäksi yritys määrittelee työtehtävästä määräytyvän palkan tai palkka sovelletaan työntekijän osaamisen ja kokemuksen mukaan.

Työntekijän valinnassa pyritään huomioimaan laajasti työntekijän soveltuvuus työtehtävään sekä yrityksen toimintakulttuuriin. Työntekijän valinnassa voidaan myös pyrkiä monipuolistamaan yrityksen työntekijärakennetta, jolloin tehtävään valitaan olemassa olevasta työyhteisöstä poikkeava työntekijä esimerkiksi iän, kokemuksen tai sukupuolen mukaan. Lähtökohtaisesti työn antamisen tarkoitus on luoda jatkuvaa vakituista työtä. Useimmin yritykset rekrytoivatkin vakituiseen ja jatkuvaan työsuhteeseen. Tarpeen mukaan yritys voi myös rekrytoida määräaikaiseen työsuhteeseen, tietyksi ennalta määräytyksi ajaksi. Lisäksi yritys voi rekrytoida osa-aikaiseen työhön, jolloin työaika on alan normaalista poikkeava. (Eklund, Hakonen 2019, 8–12)

2.5 Kustannukset määriteltäessä urakkapalkkaa sekä urakkahinnoittelua

Rakennusalan käytetään yleisimmin kahta eri perustetta laskutettaessa työtä työn tilaajalta. Laskutusperuste on yleisimmin aika- tai urakkaperusteinen. Vastaavasti työnantaja voi maksaa työstä työntekijälle palkkaa tunti- tai urakkaperusteisesti. Tuntiperusteinen laskutus sisältää työnantajan hinnoittelemana työvoimakustannukset, yrityksen kaikki muut kustannukset sekä voiton jyvitettyinä työtuntia kohden. (Tieteentermipankki 2020) Tässä opinnäytetyössä on avattu rakennusalan työvoimakustannukset tuntityöperusteisesti. Tällä annetaan yleiskuva rakennusalan palkkojen vaikutuksesta yrityksen hinnoitteluun. Yrityskohtainen hinnoittelu määrittelee tarkemmin muut yrityksen kustannukset sekä voiton osuuden laskutettavassa hinnassa. Tuntiperusteista hinnoittelua käytetään esimerkiksi

vuokratyövoiman välityksessä sekä aliurakointiperusteisissa työketjuissa. Näissä tapauksissa työtä laskutetaan useimmiten yksikkökustannuksella tunteina. (Rakennusteollisuus 2020)

Urakkaperusteinen työnlaskutus tarkoittaa tilannetta, jossa työstä sovitaan kiinteä urakan kokonaishinta. Urakkaan sovitaan tietty työkokonaisuus, jonka suorittamisesta urakoitsija saa korvauksen. Urakoitsijan on pyrittävä hinnoittelemaan työstä syntyvät kulut, niin että sille jää voittoa. Kuitenkin urakoitsija ottaa kustannusriskin työn valmistumisesta, jolloin urakoitsijalle voi syntyä kustannustappioita tai hyvässä tapauksessa jäädä tavanomaista parempi kate. Työn tuntiperusteinen hinnoittelu toimii osana urakkahinnoittelua, sillä sen pohjalta urakoitsija muodostaa antamansa urakkahinnan. Urakkahinnassa urakoitsija laskee ja arvioi työhön kuluvan työajan sekä kustannukset, jonka perusteella määrittelee urakkahintansa. Tarjouslaskennassa tarkka yrityksen kulurakenteiden tuntemus edesauttaa kilpailukykyisen ja kannattavan tarjoushinnan antamista. (Rakennusteollisuus 2020)

3 Työvoimakustannukset

Opinnäytetyön keskeisenä käsitteenä on *kokonaistyövoimakustannukset*, jotka koostuvat työnantajan maksamasta työajalta tehdystä palkasta, muulta kuin työ ajalta tehdystä palkasta, sosiaalivakuutusmaksuista ja muista työvoimakustannuksista. (Tilastokeskus 2020) Tässä opinnäytetyössä kokonaistyövoimakustannukset on jaoteltu Eklundin ja Hakosen esittämän mallin mukaisesti *välittömiin, välillisiin ja muihin palkkakustannuksiin*. (Eklund & Hakonen 2019, 20). Työvoimakustannusten tuntemus on keskeinen osa yrityksen hinnoittelua ja taloussuunnittelua.

3.1 Eklundin ja Hakosen laskelma kokonaistyövoimakustannuksista

Yleisesti työvoimakustannustutkimuksessa työvoimakustannuserät jaetaan seuraaviin pääryhmiin: välitön ansio, kertaluonteiset palkkaerät, vapaapäivien palkat, maksut henkilöstörahoihin, luontoisetujen ja yritystuotteiden kustannukset, sosiaaliturvan kustannukset, koulutuskustannukset, muut työvoimakustannukset (Tilastokeskus 2020). Tämän opinnäytetyön tavoitteena olevan selkeämuotoisen laskelman luomisen kannalta, on nähty mielekkääksi käyttää Eklundin ja Hakosen tapaa jakaa kokonaistyövoimakustannukset. Eklundin ja Hakosen mallissa työvoimakustannukset on jaettu välillisiin, välittömiin ja muihin palkkakustannuksiin.

Välittömät palkkakustannukset:

- Työajan palkka
- Ylityökorotukset
- Loma-aika
- Arkipyhät
- Sairausajat
- Työajanlyhennys

Välilliset palkkakustannukset:

- Sairausvakuutusmaksu
- Työeläkevakuutusmaksu
- Työttömyysvakuutusmaksu
- Työtapaturmavakuutusmaksu
- Ryhmähenkivakuutusmaksu

Muut (välilliset) palkkakustannukset

- Työsuhdematkalippu
- Koulutukset
- Työvaatteet

Kuvio 1. Esimerkkilaskelma työvoimakustannuksista (Eklund & Hakonen 2019, 20)

Jotta Eklundin ja Hakosen mallin sovellutus rakennusalalle on mielekäs, tehdään malliin rakennusalalle luontaisten kulujen mukaisia muutoksia ja yleistyksiä. Esimerkin työsuhde-matkalippu korvataan yleisesti työsuhde-etuuksilla. Lisäksi muihin palkkakustannuksiin lisätään henkilökohtaiset työvarusteet-osio.

3.2 Välittömät palkkakustannukset

Välittömät palkkakustannukset ovat kustannuksia, jotka ovat suoraan sidonnaisia palkkakustannusten keskeiseen määrittävään tekijään eli työajan palkkaan. Välittömät palkkakustannukset maksetaan työntekijälle. Välittömiin palkkakustannuksiin kuuluvat seuraavat kustannukset: työajan palkka, palkanlisät, vuosilomakorvaus, lomaraha, työ ajanlyhennyskorvaus, arkipyhäkorvaus sekä sairauspoissaoloista johtuvat kustannukset. Seuraavaksi käsitellään edellä mainittuja kustannuksia.

Työajan palkka sisältää yksinkertaisesti työntekijälle maksettavan palkan. Tämä voi olla esimerkiksi työehtosopimuksen mukaan määritelty. *Palkanlisät* lisätään palkkaan sopimuksen mukaan, kun töitä on tehty normaalia sovittua työaika pidempään sekä yö-, iltai- tai viikonloppuaikoina. Korvausta voidaan maksaa myös valmiustyöstä, jolloin työntekijä on valmiudessa työskentelemään kutsuttaessa. Lisäksi on olemassa erilaisia alakohtaisia lisä.

Työntekijällä on oikeus *vuosilomaan*, joka määräytyy vuosilomalain mukaan. Vuosilomaa työntekijälle kertyy jokaiselta täydeltä työskentelykuukaudelta kaksi ja puoli päivää. Vuosiloma ajan palkka määräytyy keskimääräisen kuukausipalkan mukaan. *Lomaraha* on lomapalkan, lomakorvauksen, ja lomaltapaluurahan muodostama kokonaisuus. Lomarahan peruste on vuosilomalaisissa 162/2005, rakennusalalla siitä on tarkemmin sovittu työehtosopimuksessa. Lomarahan määrä on 18,5 prosenttia lomanmääräytymisvuonna työssäolo ajalta maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä palkasta yli- ja hätätyöstä maksettu korvaus mukaan lukien. Lomarahaa kertyy myös sairaus- ja tapaturma-ajalta maksetusta palkasta. (Rak. TES, 67–68)

Työ ajanlyhennys (pekkaspäivät) on tehty lyhentämään, joko lyhyemmällä viikkotyöajalla tai vähentämällä työpäiviä. Näiltä päiviltä maksetaan palkkaa. Työajan lyhennyksen peruste on työaikalaisissa 872/2019, ja rakennusalalla siitä on sovittu työehtosopimuksessa. Rakennusalan työehtosopimuksen mukaisesti työajanlyhennys on 96 tuntia vuodessa. Työnantaja ja työntekijä voivat sopia työajan lyhennyksen säästämistä tai pitämättä jättämisestä, mutta työntekijälle on maksettava työajan lyhennyksen mukainen erillinen palkanosa. Työajan lyhennyksenä annetut vapaapäivät luetaan työssäolopäivien veroisiksi päiviksi vuosilomapäiviä ansaittaessa. Työajan lyhennyksestä ja arkipyistä maksettava

erillinen palkanosa on 7,7 prosenttia työssäoloajalta maksetusta tai maksettavaksi erään-
tyneestä palkasta yli- ja hätätyöstä maksettavat korvaukset mukaan lukien. (Rak. TES,
15–16)

Arkipyhät ovat pyhäpäiviä, jotka kalenterivuosittain osuvat arki työpäiviin. Vuonna 2020
kalenterissa on yhdeksän arkipyhäpäivää. Arkipyhäkorvaus maksetaan työajanlyhennyk-
sen yhteydessä. (Rak. TES, 15–16)

Sairauspoissaolot tarkoittavat laskelmassa työntekijän poissaoloa työstä, josta koituu
työnantajalle kustannuksia. Työnantaja voi varautua näihin poissaoloihin vakuutuksilla,
joista syntyy myös kustannuksia. Laskelmassa sairauspoissaolo kustannukset on laskettu
auki keskimääräisellä rakennusalan sairaustyöpoissaolo päivien määrällä, 5 prosenttia
teoreettisesta maksimi työajasta (EK 2014), joka on jaettu tuntikohtaisiksi kustannuksiksi.

3.3 Välilliset palkkakustannukset

Välilliset palkkakustannukset ovat kustannuksia, jotka syntyvät työnantajalle työsuhteen
voimassa olon vuoksi. Yleisimmin välillisistä palkkakustannuksista puhutaan sosiaaliva-
kuutusmaksuina. Ne ovat pääasiassa lakiperusteisia. Välilliset palkkakustannukset mak-
setaan muulle taholle kuin työntekijälle, mutta ne on otettava huomioon kokonaistyövoi-
makustannuksia määriteltäessä, sillä työsuhde velvoittaa maksamaan niitä. Välillisiä palk-
kakustannuksia ovat sairaus-, työeläke-, tapaturma-, työttömyys- sekä ryhmähenkivakuu-
tusmaksu. Seuraavaksi käsitellään näitä kustannuksia.

Sairausvakuutusmaksu on laki perusteinen maksu, jonka työnantaja maksaa. Sairausva-
kuutusmaksusta on säädetty sairausvakuutuslaissa 21.12.2004/1224. Sairausvakuutus
maksu vuonna 2020 on 1,34 prosenttia. Sairausvakuutuslailla turvataan vakuutetun oi-
keus korvaukseen tarpeellisista sairauden hoidon aiheuttamista kustannuksista ja lyhytai-
kaisen työkyvyttömyyden sekä raskauden ja lapsen hoidon aiheuttamasta ansionmenetyk-
sestä. Sairausvakuutuksen päivärahamaksu määrätään vakuutetun veronalaisen palkka-
tulon perusteella. (Verohallinto 10/2020)

Työeläkevakuutusmaksu on työnantajan maksama maksu työntekijän työeläkettä varten.
Työeläkevakuutusmaksusta on säädetty työntekijän eläkelaislaissa 19.5.2006/395. Myös
työntekijän pitää maksaa TyEL-vakuutusta. Useimmiten käytännössä työnantaja pidättää
nämä molemmat työntekijän palkasta ja maksaa työeläkevakuutusyhtiölle. (Palkanlas-
kenta, 84) Keskimääräinen työeläkevakuutusmaksu ajalla 1.5. - 31.12.2020 on 22,7 pro-
senttia. Työvoimakustannuksia laskettaessa huomioidaan ainoastaan työnantajan osuus,
joka on 15,55 prosenttia. Vastaava työntekijän osuus on 7,15 prosenttia. (Verohallinto
2020)

Tapaturmavakuutusmaksu on lakisääteinen velvoite työnantajalle, se on otettava, mikäli työntekijä työskentelee vuodessa yli 12 työpäivää. Tapaturmavakuutusmaksusta on säädetty työtapaturma- ja ammattitautilaissa 24.4.2015/459. Tapaturmavakuutusmaksu laskeaan ennakonpidätysalaisten palkkojen mukaan. Työn vaarallisuus vaikuttaa tapaturmavakuutuksen suuruuteen. Tapaturma ja vakuutusmaksu vaihtelee 0,05–5 prosenttia välillä ollen keskimäärin 0,7 prosenttia. (Eläketurvakeskus 2020.)

Työttömyysvakuutusmaksulla rahoitetaan työttömyysturvaa, aikuiskoulutustukea ja eläkeetuuksia. Työttömyysvakuutusmaksusta on säädetty laissa työttömyysetuuksien rahoituksesta 24.7.1998/555. Työttömyysvakuutusmaksu koskee 18–64-vuotiaita työntekijöitä. Työnantaja maksaa työttömyysvakuutuksen työntekijän puolesta samalla periaatteella kuin TyEL-vakuutusmaksut. Työttömyysvakuutusmaksuprosentit vuonna 2020 ovat työnantajalle 1,25 prosenttia ja työntekijälle 0,45 prosenttia. (Työllisyysrahasto 2020)

Ryhmähenkivakuutusmaksu on tapaturmavakuutuksen liitännäinen ja lakisääteinen, mikäli työehtosopimuksessa on sovittu asiasta. Rakennusalalla työntekijöille veloitetaan otettava kyseinen vakuutus. Vakuutuksessa työntekijä vakuutetaan kuoleman varalta. Se on voimassa työntekijän työ- ja vapaa-aikana. Työntekijäin ryhmähenkivakuutusmaksun suuruus vuonna 2020 on 0,07 prosenttia palkkasummasta. (Eläketurvakeskus 2020.)

3.4 Muut palkkakustannukset

Muut palkkakustannukset ovat työntekijälle työsuhteessa kustannettavia tarvikkeita, etuisuuksia tai työntekijän henkisen pääoman kehittämiseen liittyviä kustannuksia. Nämä kustannukset voidaan myös osittain laskea välillisiksi kustannuksiksi, sillä ne syntyvät työsuhteen takia, mutta niitä ei makseta suoraan työntekijälle. Muita palkkakustannuksia ovat koulutukset, henkilökohtaiset työvaruste- ja työvaatekustannukset, henkilökohtaiset työkalukustannukset sekä luontaisetuuudet.

Koulutukset ovat työnantajan työntekijälle sovittamia tapahtumia henkisen tai fyysisen pääoman kehittämiseksi. Nämä voivat olla työnantajan itse järjestämiä tai muualta tilaamia. Rakennusalalla useimmissa työkohteissa, on työntekijällä oltava käytynä työturvallisuuskorttikoulutus. Pitkään alalla toimittaessa voidaan sanoa koulutuksen olevan ehdoton osa työntekijän varustamista. Lisäksi on koulutuksia, jotka on määritelty pakollisiksi työehtosopimuksessa riippuen työtehtävistä. Näitä ovat mm. tulityö-, ensiapu-, tieturva-, hygienia-, nostinkoulutus sekä erilaisia muita koulutuksia, joista myönnetään työkohtaisia pätevyyskatsastuksia tai sertifikaatteja. Mikäli työnantaja järjestää omia lisäkoulutustilaisuuksia, on ne myös

otettava huomioon laskelmassa. Tässä laskelmassa koulutuksista on huomioita vain työturvallisuuskorttikoulutus. Joka sisällytetään laskelmaan otsikolla koulutukset.

Työvaatteiden ja työsuojavarusteet järjestämisestä työntekijälle on työehtosopimuksessa päätetty seuraavasti: Työnantaja antaa työntekijän käyttöön työntekijälle sopivat ja työtehtäviin soveltuvat haalarit ja takin tai takin ja housut sekä turvajalkineet. Työvaatteita annetaan keskimäärin kahdet ja turvajalkineita yhdet vuodessa, ellei olosuhteista tai käyttötarpeesta johtuen muu menettely ole perusteltua. Laskelmassa työvaatekustannukset on laskettu auki arvioiduilla työvaatekustannushinnoilla. Kuitenkin huomautetaan, ettei työvaate ja työsuojavaruste kustannusten tarkka arvioiti ole mahdollista. (Rak. TES, 48)

Henkilökohtaiset työkalut osio on lisätty laskelmaan osoittamaan mahdollisia kustannuksia, jotka työnantajalle syntyy kyseisistä kustannuksista. Käytännön tasolla työnantaja useimmiten hankkii työntekijälle joitakin henkilökohtaisia työkaluja. Nämä kustannukset on laskelmassa huomioitu työehtosopimuksen mukaisella työkalukorvauksella, joka on 1,68 euroa päivää kohti. Kyseinen kustannus on korvaus, mikäli työntekijä käyttää omia työkalujaan, ja sitä käytetään laskelmassa henkilökohtaisten työkalujen kustannusten määränä. (Rak. TES, 37)

Luontoisetuudet ovat kustannuksia, jotka syntyvät työnantajalle tavaroista ja palveluista, jotka työnantaja antaa työntekijöidensä käyttöön. Tällaisia tavaroita ja palveluita ovat mm. autoetu, puhelinetu, asuntoetu ja työpaikkaruokailu, optiot sekä henkilöstön virkistys- ja sosiaalitoiminta. Myös muut etuudet, jotka työnantaja tarjoaa työntekijälle, joista työnantajalle syntyy kustannuksia, luetaan tähän kategoriaan. Näitä kustannuksia ei lasketa auki tähän työvoimakustannuslaskelmaan, sillä ne ovat hyvin riippuvaisia työsuhteen paikallisista olosuhteista. Kuitenkin ne sisällytetään laskelmaan selkiyttäväksi osaksi otsikolla luontoisetuudet. (Tilastokeskus 2020)

4 Rakennusalan työnantajan työvoimakustannuslaskelma

Tässä luvussa käsitellään työvoimakustannuslaskelman toteutusta ja laskelman luomisen laskennallisia perusteita. Lisäksi myös esitetään rakennusalan työehtosopimuksen mukaiset palkkaryhmät. Luvussa käydään järjestelmällisesti läpi eri työnantajan palkkakustannusosioiden vaikutusta kokonaistyövoimakustannusten muodostumiseen. Lopussa koetaan yhteen muodostettu laskelma.

4.1 Työtapakuvaus ja toteutus

Tässä opinnäytetyössä tuotetaan laskelma työvoimakustannuksista rakennusalla. Työvoimakustannusmallina käytetään Eklundin ja Hakosen tapaa jaotella työvoimakustannukset. Laskelma järjestetään seuraavalla helposti havainnoitavalla tavalla. Työvoimakustannukset lasketaan allekkain jaoteltuina välittömiin, välillisiin ja muihin välillisiin palkkakustannuksiin. Lopuksi näistä lasketaan kokonaistyövoimakustannus. Rakennusalan sovitusta tehdään seuraavalla tavalla. Rakennusalan palkkaryhmät jaetaan TES:n mukaisiin ryhmiin 1.–6., jotka esitetään vierekkäin. Näihin lasketaan auki palkkaryhmien mukaisten palkkojen kokonaistyövoimakustannukset. Lopuksi korostetaan keskeisimmät palkkakustannuksen osatekijät sekä kokonaistyövoimakustannukset, niiden löytämisen helpottamiseksi. Rakenteellisella järjestelyllä pyritään helpottamaan eri palkkaryhmien vertailua esimerkiksi tarjouslaskennan kannalta. Lisäksi sen on tarkoitus antaa selkeä näkymä eri palkkakustannusten vaikutukseen kokonaistyövoimakustannusten muodostumisessa. Laskelman tutkimista varten siihen lisätään viitteet selventämään, miksi tietty kustannus sisältyy laskelmaan. Esimerkiksi mikäli se on lisätty TES:n velvoittavuuden mukaan. Palkkaryhmät on jaoteltu TES:n mukaisen palkkataulukon mukaan vasemmalta oikealle pienimmästä suurimpaan.

4.2 Laskelman laskennalliset perusteet

Tässä opinnäytetyössä laskentaan käytetään ajankohtaisuuden vuoksi rakennusalan työehtosopimuksen 1.9.2020 alkaen voimassa olevia palkkoja. Opinnäytetyön palkkaryhmät ovat seuraavat TES:n määrittelemät palkkaryhmät. Ensimmäisen palkkaryhmän tunti kohtainen aikapalkka on 11,04 euroa. Toisen palkkaryhmän tunti kohtainen aikapalkka on 12,43 euroa. Kolmannen palkkaryhmän tunti kohtainen aikapalkka on 13,62 euroa. Neljännen palkkaryhmän tunti kohtainen aikapalkka on 15,00 euroa. Viidennen palkkaryhmän tunti kohtainen aikapalkka on 16,32 euroa. Kuudennen palkkaryhmän tunti kohtainen aikapalkka on 17,46 euroa.

Rakennusalan palkkaryhmittelyn mukaiset tuntipalkat

Aikapalkkajärjestelmän mukaiset taulukkopalkat.
Palkkoja korotetaan 1.9.2020 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta.

Palkka-ryhmä	1.9.2020	1.9.2021
I Aloitteleva työntekijä	10,90 €	11,04 €
II Vähän kokemusta omaava työntekijä	12,27 €	12,43 €
III Aloitteleva ammattilainen	13,45 €	13,62 €
IV Ammattilainen	14,81 €	15,00 €
V Kokenut ammattilainen	16,11 €	16,32 €
VI Erittäin kokenut ammattilainen	17,24 €	17,46 €

Kuvio 2. Rakennusalan palkkaryhmittelyn mukaiset tuntipalkat (Rak. TES s. 23)

Tavallisesti työvoimakustannuksia laskettaessa pakollisista vakuutuksista huomioidaan ainoastaan työnantajan maksuosuus. Tässä laskelmassa myös työntekijän maksuosuus on sisällytetty laskelmaan, josta on lisätty huomiomerkintä laskelman viitteeseen. Laskelman on tarkoitus toimia osana tarjouslaskentaa, jossa työnantajan maksamat osuudet on otettava myös huomioon. Tällä on helpotettu laskelman tavoitteen mukaista käytettävyyttä.

Yksittäisen työntekijän henkilökustannus on laskettu seuraavalla kaavalla: Henkilökustannus = bruttopalkka + bruttopalkka x sivukuluprosentti. (Eklund & Kekkonen 2011, 29). Jäljempänä käytetään tekstissä termiä *rakennusalan sivukulukerroin*. Jolla tarkoitetaan sivukulukerrointa, jolla kerrottaessa palkka, saadaan työvoimakustannuskulu, joka sisältää rakennusosalalle ominaiset sivukulut. Opinnäytetyössä kokonaistyövoimakustannukset ilmoitetaan ja lasketaan tuntiperusteisesti. Laskelman muodostamiseksi on selvitetty vuotuinen työaika-arvio, jossa käytetään TES:n mukaista kahdeksan tunnin työpäivää ja neljäkymmenen tunnin työviikkoa (Rak. TES, 15). Vuosityöaika on laskettu siten, että ensiksi vuoden työpäivien lukumäärästä 253 on vähennetty lomapäivien (viisi työpäivää viikkoa kohti) lukumäärä 25, jolloin työpäiviä on 228. Työpäivien lukumäärää (253) laskettaessa on otettu huomioon työaika lyhentävät työpäiville sattuvat 9 arkipyhää. $253 - 25 = 228 \mid \times 8 \text{ h} = 1824 \text{ h}$ (MVL2020).

4.3 Laskelman osiot

Tässä osuudessa käydään läpi laskelman osiot eriteltynä sekä aiemman kappaleen mukaisesti lasketaan auki kunkin laskelman osatekijän vaikutus. Kustannukset lasketaan ensimmäisen palkkaryhmän mukaisesti, joka toimii esimerkkipalkkaryhmänä. Sama laske-
misperiaate pätee muissakin palkkaryhmissä.

4.3.1 Välittömät palkkakustannukset

Taulukko 1. Välittömät palkkakustannukset

Palkkaryhmä	Peruste		1
Työajan palkka	Rak. TES (1*)	€/h	10,90 €
Palkanlisät (Yli-, ilta- ja yötyölisät)	Rak. TES		
Lomakorvaus	Rak. TES	18,50 %	2,02 €
Työajan lyhennysraha + Arkipyhät	Rak. TES	7,70 %	0,84 €
Sairauspoissaolo	EK2014 (2*)	5,00 %	0,55 €
Välittömät palkkakustannukset yhteensä			14,30 €

Tässä osiossa käydään läpi välittömien palkkakustannusten muodostuminen. Palkkaryhmäriivillä olevanluvun määrä kuvaa käsiteltävää ensimmäistä palkkaryhmää. Ensimmäisen palkkaryhmän aikapalkka yhdeltä työtunnilta on 10,90 euroa. Palkanlisät maksetaan palkan lisäksi mahdollisten lisien mukaisesti edellisessä kappaleessa esitetyllä tavalla. Laskelmassa nämä on lisätty havainnollistavaksi osaksi taulukkoa. Lomakorvaus määräytyy TES:n mukaan, ollen 18,5 prosenttia työajan palkan lisäksi, jolloin lomakorvauksen vaikutus on 2,02 euroa tuntia kohti. Työajanlyhennyksestä ja arkipyhistä maksetaan TES:n mukaisesti 7,7 prosenttia erillistä palkan osaa. Tuntikohtaisesti tämä on 0,84 euron lisäys. Sairauspoissaolot ovat, Elinkeinoelämän keskusliiton vuonna 2014 teettämän tutkimuksen, mukaan olleet 5 prosenttia kokonaistyöajasta. Vaikka työnantaja saa kelakorvauksia, maksettuaan palkkaa työntekijälle sairauspäivärahan omavastuuajan jälkeen, on laskelmassa katsottu mielekkääksi käyttää tästä sairauspoissaoloista 5 prosenttia kustannusta. Sairauspoissaolojen kustannuksien arviointi on yrityskohtaista ja kustannuksista löytyi hyvin vaihtelevaa tietoa eri lähteistä. Elinkeinoelämän keskusliiton tutkimuksen etuna oli sen jaottelema tieto rakennusalalle. Sairauspoissaolojen tuntikustannukseksi muodostuu 0,55 euroa tuntia kohti. Toisin sanoen työnantaja maksaa tältä ajalta palkkaa, vaikka työntekijä sairastaa. Ensimmäisessä palkkaryhmässä välilliset palkkakustannukset työtuntia kohti ovat 14,30 euroa.

4.3.2 Välilliset palkkakustannukset

Taulukko 2. Välilliset palkkakustannukset

TyEL- vakuutusmaksut (9* Työnantaja 15,55 %, työntekijä 7,15 %)	TELA (3*)	22,70 %	3,25 €
Ryhmähenkivakuutusmaksu	TMJ (4*)	0,070 %	0,01 €
Sairausvakuutusmaksu	SVL (5*)	1,34 %	0,19 €
Tapaturmavakuutusmaksu	TyTAL (6*)	0,70 %	0,10 €
Työttömyysvakuutusmaksu (9* Työnantaja 0,45 %, työntekijä 1,25 %)	Laki 24.7.1998 /555 (7*)	1,70 %	0,24 €
Välilliset palkkakustannukset yhteensä			3,79 €

Tässä osiossa käydään läpi välillisten palkkakustannusten muodostuminen. Seuraavat kulut lasketaan välittömien palkkakustannusten kokonaissummasta. TyEL-vakuutusmaksujen määräytyy työeläkelain mukaan, niiden suuruus on 22,7 prosenttia. Niistä muodostuva tuntikustannus on 3,25 euroa tuntia kohti. Ryhmähenkivakuutus määräytyy työmarkkinajärjestöjen sopimuksen mukaan, sen maksu on 0,7 prosenttia, josta seuraa 0,01 euron tuntikohtainen kustannus. Sairausvakuutusmaksun määräytyy sairausvakuutuslain mukaan, siitä seuraava maksu on 1,34 prosenttia. Tämä vaikuttaa tuntikohtaisen kustannuksen 0,19 euroa. Tapaturmavakuutusmaksu määräytyy työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan, sen maksun määrä on 0,7 prosenttia. Tuntikohtaisesti maksu vaikuttaa 0,1 euroa. Työttömyysvakuutusmaksut määräytyvät laissa työttömyysetuuksien rahoituksesta yhteensä työnantajan ja työntekijän vakuutusmaksujen määrä on 1,7 prosenttia. Tuntikohtaisesti maksu vaikuttaa 0,24 euroa. Ensimmäisessä palkkaryhmässä välittömät palkkakustannukset työtuntia kohti ovat 3,79 euroa.

4.3.3 Muut palkkakustannukset

Taulukko 3. Muut palkkakustannukset

Henkilökohtaiset työkalut	Rak. TES	1,68€/pv	0,21 €
Työvaatteet / työsuojavarusteet	Rak. TES	1000€/v	0,55 €
Koulutukset	TTK(8*)	21,2€/v	0,01 €
Luontoisetuudet	Rak. TES		
Muut palkkakustannukset yhteensä			0,77 €

Tässä osiossa käydään läpi muiden palkkakustannusten muodostuminen. Henkilökohtaisten työkalujen kustannus on laskettu rakennusalan TES päiväkohtaisen korvauksen mukaan. Päiväkohtainen korvaus on 1,68 euroa per päivä. Tuntikohtainen kustannus on saatu jakamalla korvaus päivän tuntien lukumäärällä kahdeksan. Tuntityökohtainen kulu

on 0,21 euroa. Työvaatekustannukset on laskettu TES:n mukaisesti arvoituilla kustannuksilla. Työtakki ja housut kaksi kertaa vuodessa. Näistä on laskettu kustannuksiksi 400 euroa. Samoin kuin työkengät kaksi kertaa vuodessa, joiden kustannus on 300 euroa. Lisäksi on lisätty arvoitu kustannus muihin työvaatteisiin, kuten hanskoihin ja kypäriin 300 euroa. Tästä on saatu kokonaisvuosikustannus 1000 euroa. Tämä kustannus on jaettu vuoden työpäivien lukumäärällä 253 sekä työpäivän työtuntien 8 lukumäärällä. Työvaatekustannuksiksi on saatu 0,55 euroa työtuntia kohti. Koulutusosion kustannukset voivat vaihdella yrityksen toiminnan mukaan, kuten edellisessä kappaleessa on läpikäyty. Työturvallisuuskorttikoulutuksen hinnaksi on otettu todellisen elämän esimerkki, jossa koulutuksen arvolisäveroton hinta oli 106 euroa. Työturvakortin voimassaolo on viisi vuotta. Kustannus on jaettu viidelle vuodelle, 253 päivälle ja kahdeksalle työtunnille. Tästä on laskettu tuntikohtainen kustannus 0,012 euroa. Ensimmäisessä palkkaryhmässä muut välilliset palkkakustannukset työtuntia kohti ovat 0,77 euroa.

4.3.4 Kokonaistyövoimakustannukset

Tämän opinnäytetyön työvoimakustannuslaskelma kertoo rakennusalan työnantajalle työntekijästä koituvat kokonaistyövoimakustannukset, siten kuin se rakennusalaan kohdistuen on yleisesti mahdollista esittää. Laskelman välittömät ja välilliset palkkakustannukset on esitetty lakien, yleisten mittausten sekä rakennusalan työehtosopimuksen mukaan. Lisäksi muut palkkakustannukset on laskettu esimerkein rakennusalan yleistä käytäntöä mukaillen.

Taulukko 4. Rakennusalan työnantajan työvoimakustannukset

Rakennusalan työnantajan työvoimakustannukset (€/h)								
Palkkaryhmä	Peruste		1	2	3	4	5	6
Työajan palkka	Rak. TES (1*)	€/h	10,90 €	12,27 €	13,45 €	14,81 €	15,86 €	16,97 €
Palkanlisät (Yli-, ilta- ja yötyölisät ym.)	Rak. TES							
Lomakorvaus	Rak. TES	18,50 %	2,02 €	2,27 €	2,49 €	2,74 €	2,93 €	3,14 €
Työajan lyhennysraha + Arkipyhät	Rak. TES	7,70 %	0,84 €	0,94 €	1,04 €	1,14 €	1,22 €	1,31 €
Sairauspoissaolo	EK2014 (2*)	5,00 %	0,55 €	0,61 €	0,67 €	0,74 €	0,79 €	0,85 €
Välittömät palkkakustannukset yhteensä			14,30 €	16,10 €	17,65 €	19,43 €	20,81 €	22,26 €
TyEL- vakuutusmaksut (9* Työnantaja 15,55 %, työntekijä 7,15 %)	TELA (3*)	22,70 %	3,25 €	3,65 €	4,01 €	4,41 €	4,72 €	5,05 €
Ryhmähenkivakuutusmaksu	TMJ (4*)	0,070 %	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,02 €
Sairausvakuutusmaksu	SVL (5*)	1,34 %	0,19 €	0,22 €	0,24 €	0,26 €	0,28 €	0,30 €
Tapaturmavakuutusmaksu	TyTAL (6*)	0,70 %	0,10 €	0,11 €	0,12 €	0,14 €	0,15 €	0,16 €
Työttömyysvakuutusmaksu (9* Työnantaja 0,45 %, työntekijä 1,25 %)	Laki 24.7.1998 /555 (7*)	1,70 %	0,24 €	0,27 €	0,30 €	0,33 €	0,35 €	0,38 €
Välilliset palkkakustannukset yhteensä			3,79 €	4,27 €	4,68 €	5,15 €	5,52 €	5,90 €
Henkilökohtaiset työkalut	Rak. TES	1,68€/pv	0,21 €	0,21 €	0,21 €	0,21 €	0,21 €	0,21 €
Työvaatteet / työsuojavarusteet	Rak. TES	1000€/v	0,55 €	0,55 €	0,55 €	0,55 €	0,55 €	0,55 €
Koulutukset	TTK(8*)	21,2€/v	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,01 €
Luontoisetuudet	Rak. TES							
Muut palkkakustannukset yhteensä			0,77 €	0,77 €	0,77 €	0,77 €	0,77 €	0,77 €
Kokonaistyövoimakustannus			18,86 €	21,14 €	23,09 €	25,35 €	27,09 €	28,94 €

(1* Rak. TES: Rakennusalan yleinen työehtosopimus 1.5.2020-28.2.2022. 2* EK2014: Elinkeinoelämän työaikakatsaus 2014. 3* TELA: Työntekijäneläki 19.5.2006/395. 4* TMJ: Työmarkkinajärjestöjen sopimus ryhmähenkivakuutuksesta. 5* SVL: Sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224. 6* Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015. 7* Laki työttömyysetuksien rahoituksesta 24.7.1998/555. 8*: Työturvallisuuskorttikoulutus) 9* Huom! Laskelmassa työntekijän vakuutusmaksuosuudet laskettu osaksi työvoimakustannuksia)

Kokonaistyövoimakustannukset ovat välittömien, välillisten ja muiden palkkakustannusten summa. Rakennusalan ensimmäisen palkkaryhmän kokonaistyövoimakustannuksiksi on saatu 18,86 euroa tuntia kohti. Toisen palkkaryhmän kustannuksiksi on saatu 21,14 euroa tunti kohti. Kolmannen palkkaryhmän kustannuksiksi on saatu 23,09 euroa tuntia kohti. Neljännen palkkaryhmän kustannuksiksi on saatu 25,35 euroa tuntia kohti. Viidennen palkkaryhmän kustannuksiksi on saatu 27,09 euroa tuntia kohti. Kuudennen palkkaryhmän kustannuksiksi on saatu 28,94 euroa tuntia kohti.

5 Pohdinta

Tässä luvussa tarkastellaan produktia kokonaisuutena. Lisäksi tehdään johtopäätökset opinnäytetyöprosessista ja annetaan ehdotuksia mahdollista jatkotyötä varten. Lopuksi arvioidaan omaa työtä opinnäytetyöprosessin aikana.

5.1 Produktin tarkastelu

Tässä opinnäytetyössä on esitetty laskelma rakennusalan työnantajan työvoimakustannuksista. Laskelmasta voidaan tarkastella eri palkkaryhmien välisiä työvoimakustannuksellisia eroja. Nämä kustannukset on työnantajan otettava huomioon suunniteltaessa yrityksen taloutta sekä osana hinnoittelua.

Vertailun vuoksi voidaan tarkastella rakennusalan työvoimakustannuskertoimia ensimmäiselle ja kuudennelle palkkaryhmälle. Työvoimakustannuskerroin saadaan jakamalla kokonaistyövoimakustannus työajan palkalla. Ensimmäiselle palkkaryhmälle saadaan kerroin 1,73. Vastaavasti kuudennelle palkkaryhmälle saadaan kerroin 1,71. Näitä lukuja työnantaja voi käyttää suuntaa antavana kertoimena laskiessaan kokonaistyövoimakustannusten vaikutusta esimerkiksi suunnitellessaan työntekijän palkkaamisen kannattavuutta. Työvoimakustannuskertoimet ovat verraten melko yhteneväiset, sillä välillisten ja välittömien palkkakustannusten osalta, niiden suhde on sama. Ainostaan muissa kustannuksissa esiintyvät tekijät vaikuttavat kertoimien suuruuden muutokseen, josta syystä ero jää pieneksi. Tämä johtuu siitä, että muiden kustannusten osuus kokonaistyövoimakustannuksista on vähäinen. Käytännössä ero voi vaihdella enemmän, riippuen yrityksen toimitavoista. Esimerkiksi koulutusten osuus voi olla huomattavasti suurempi. Laskelman kerroin poikkeaa yleisesti käytettävästä sivukulukertoimesta siten, että siihen on sisällytetty rakennusalan perusteella kustannuksia, jotka ovat rakennusalalle ominaisia. Esimerkiksi työkalu- sekä työvaatekustannus.

Yleisesti voidaan todeta Suomessa vaikuttavan sopimuslainsäädännön vaikuttavan huomattavasti työvoimakustannuksiin. Tarkasteltaessa eri palkanosien muodostumista voidaan jo määrällisesti todeta, eri osatekijöitä olevan kohtuullisen monta työajan palkan lisäksi. Kuitenkin eri korvaukset sekä vakuutusmaksut edesauttavat työntekijän hyvinvointia sekä ovat vakuutuksena tilanteissa, joihin työnantaja ei välttämättä omasta puolestaan, ilman lainsäädännöllistä ja sopimuksellista velvoitusta, olisi varautunut. Näitä osia voidaan pitää Suomalaisen työmarkkinoiden pitkäaikaisen toimivuuden mahdollistajina.

5.2 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

Tässä opinnäytetyössä on luotu laskelma työvoimakustannuksista rakennusalalla. Työ kuvaa perustellusti työvoimakustannusten määräytymistä rakennusalalla ja siinä on hyödynnetty yleisesti hyväksytyjä lähteitä. Laskelmaa voidaan pitää tavoitteen mukaisena. Siinä ilmenee selkeässä muodossa työvoimakustannusten muodostuminen. Lisäksi siitä löytyy peruste kunkin kustannuksen kohdalta. Rakennusalan palkkaryhmät ovat siinä työehtosopimuksen mukaisesti ajantasaisesti esitettyinä. Lisäksi rakennusalalle ominaiset kustannukset on siinä tuotu esiin. Taulukkomuotoisena se mahtuu A4-arkkiin, josta sitä pystyy selkeästi lukemaan ja tulkitsemaan. Laskelmasta on onnistuttu luomaan tavoitteen mukainen ”käsikartta” työvoimakustannusten selventämiseksi. Laskelma on esitetty kahdelle rakennusalla toimivalle yrittäjälle. Tutustuttuaan laskelmaan yrittäjät kuvasivat sitä selkeäksi sekä perustelluksi. Toinen yrittäjä sanoi, ettei ollut aiemmin nähnyt vastaavasti esitettyä selkeästi luetteloitua laskelmaa.

Opinnäytetyö linkittää yrittämistä, työn hinnoittelamista, palkkaamista sekä yrityksen taloussuunnittelua. Sinällään laskelmaa voidaan hyödyntää jatkossa muiden tutkimusten osana. Käytännön tasolla se toimii tekijänsä omassa käytössä työvoimakustannusten selventäjänä. Lisäksi tekijän muutamat rakennusalalla toimivat yhteistyökumppanit tulevat tutkimaan laskelmaa. Sellaisenaan laskelma jää Haaga-Helian arkistoihin hyödynnettäväksi ja tutkittavaksi siinä määrin, kuin sille löytyy jatkossa tarvetta. Työtä on mahdollista jatkojalostaa esimerkiksi seuraavilla tavoilla. Työstä voidaan tehdä vastaava laskelma vastaaville aloille, joissa käytetään tuntiperusteista palkkausmallia. Toinen kehittämisehdotus on käyttää sitä pohjana hinnoiteltaessa tuotteen yksikkökustannuksia, jossa työtä voidaan hyödyntää työvoimakustannusten tuntemisen osalta.

5.3 Oman työn arviointi

Opinnäytetyön tekeminen on ollut mielenkiintoinen prosessi. Työn alkuperäinen työstäminen on alkanut keväällä 2020. Työ on edennyt pienissä osissa ja valmistui marraskuussa 2020. Opinnäytetyöprosessin läpivieminen on kehittänyt monia eri taitoja, kuten suunnittelemaan ja organisoimaan omaa työtä, hankkimaan tietoa sekä kirjoittamaan määrämuotoisen raportin. Opinnäytetyön tekeminen työn ohessa osoittautui oletettua haastavammaksi. Kuitenkin työn saattaminen päätökseen on palkitsevaa ja olen tyytyväinen lopulliseen tuotokseen.

Lähteet

Business Tampere. Palkan sivukulut. Luettavissa: <https://www.yritystulkki.fi/fi/alue/tredea/toimiva-yrittaja/taloushallinto/palkan-sivukulut/> Luettu: 2.9.2020

Digi- ja väestötietovirasto. Työnantajan palkkakustannukset. Luettavissa: <https://www.suomi.fi/yritykselle/tyonantajuus/tyontekijan-palkkaaminen/opas/palkkaaminen/tyonantajan-palkkakustannukset>. Luettu 25.10.2020.

Eklund, I & Hakonen, M. Palkanlaskennan taitajaksi 2019. Sanoma Pro Oy. Helsinki

Eklund, I & Kekkonen, H. Toiminnan kannattavuus 2011. WSOY Pro. Helsinki.

Elinkeinoelämänkeskusliitto. Työaikakatsaus 2014 Luettavissa: <https://ek.fi/wp-content/uploads/Tyoaikakatsaus-2014.pdf>. Luettu 25.10.2020.

Eläketurvakeskus. Lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut Suomessa 2020. Luettavissa: <https://www.etk.fi/wp-content/uploads/2020/05/lakisaateiset-sosiaalivakuutusmaksut-suomessa-2020-suomi.pdf> Luettu 6.11.2020

Hirsjärvi, S. Remes, P & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Tammi. Helsinki.

Kaislavuo, M. Paikallinen sopiminen rakennusalalla. AMK-opinnäytetyö. Tampereen ammattikorkeakoulu. Luettavissa: <https://core.ac.uk/download/pdf/38130704.pdf>. Luettu 6.11.2020

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta 24.7.1998/555

Meijerialan ammattilaiset ry. Työajat. Luettavissa: https://www.mvl.fi/ajankohtaista/tyoajat_eri_tyoaikamuodoissa_vuonna_2020.1276.news. Luettu: 25.10.2020.

Nevalainen, L. 2017. Työnantajan kustannukset eri työehtosopimuksissa. AMK-opinnäytetyö. Savonia-ammattikorkeakoulu. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/138345/Nevalainen_Laura.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Luettu 6.11.2020

Rakennusalan työehtosopimus. Luettavissa: <https://rakennusliitto.fi/wp-content/uploads/2020/05/Talonrakennusalan-ty%C3%B6ehtosopimus-1.5.2020%E2%80%9328.2.2022-urakkahinnoitteluineen.pdf>. Luettu 5.9.2020.

Rakennusteollisuus RT ry. Urakka-asiakirjat ja sopimukset. Luettavissa: <https://www.rakennusteollisuus.fi/globalassets/infra/jasenpalvelu/sahkoiset-julkaisut/tyomaakansio/tyomaakansio-1.pdf>. Luettu: 5.11.2020.

Rakennusteollisuus RT ry. Rakennusalan työmarkkinat. Luettavissa: <https://www.rakennusteollisuus.fi/Tietoa-alasta/Tyoelama/Tietoja-tyovoimasta-rakennusalalla/>. Luettu: 5.11.2020.

Sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224

Stenbacka, J. Södeström T. 2012. Palkanlaskenta. Sanoma Pro Oy. Helsinki.

Tapaturma ja ammattitautilaki 24.4.2015/459

Tieteentermipankki. Työsuhde. Luettavissa <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:ty%C3%B6suhde>. Luettu 2.9.2020.

Tilastokeskus. Työvoimakustannukset. Luettavissa: <https://www.stat.fi/meta/kas/tyovoimakustann.html>. Luettu: 3.9.2020.

Työllisyysrahasto. Työttömyysvakuutusmaksujen maksaminen. Luettavissa: <https://www.tyollisyysrahasto.fi/tyottomyysvakuusmaksut/tyottomyysvakuutusmaksunmaksaminen/#maksuprosentit>. Luettu 5.11.2020

Työntekijän eläkelaki. 19.5.2006/395.

Työsopimuslaki L 26.1.2001/55.

Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu. Työsuhde. Luettavissa: <https://www.tyosuojelu.fi/tyosuhde>. Luettu 2.9.2020.

Juvonen, M. Koskensyrjä, M. Kuhanen, L. Ojala, V. Pentti, A. Porvari & P. Talala, T. 2014. Yrityksen riskien hallinta. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy. Vantaa.

Valtionvarainministeriö. Rakentaminen 2020–2021 Luettavissa: [https://vm.fi/rakennus-
alan-suhdanteet](https://vm.fi/rakennus-
alan-suhdanteet). Luettu 5.11.2020.

Verohallinto. Sosiaalivakuutusmaksut. Luettavissa: [https://www.vero.fi/yritykset-ja-yh-
teisot/tietoa-yritysverotuksesta/yritys_tyonantajana/sosiaalivakuutusmaksut/](https://www.vero.fi/yritykset-ja-yh-
teisot/tietoa-yritysverotuksesta/yritys_tyonantajana/sosiaalivakuutusmaksut/). Luettu
24.10.2020.

Liitteet

Liite 1. Rakennusalan työnantajan työvoimakustannuslaskelma

Rakennusalan työnantajan työvoimakustannukset (€/h)								
Palkkaryhmä	Peruste		1	2	3	4	5	6
Työajan palkka	Rak. TES (1*)	€/h	10,90 €	12,27 €	13,45 €	14,81 €	15,86 €	16,97 €
Palkanlisät (Yli-, ilta- ja yötyölisät ym.)	Rak. TES							
Lomakorvaus	Rak. TES	18,50 %	2,02 €	2,27 €	2,49 €	2,74 €	2,93 €	3,14 €
Työajan lyhennysraha + Arkipyhät	Rak. TES	7,70 %	0,84 €	0,94 €	1,04 €	1,14 €	1,22 €	1,31 €
Sairauspoissaolo	EK2014 (2*)	5,00 %	0,55 €	0,61 €	0,67 €	0,74 €	0,79 €	0,85 €
Välittömät palkkakustannukset yhteensä			14,30 €	16,10 €	17,65 €	19,43 €	20,81 €	22,26 €
TyEL - vakuutusmaksut								
(9* Työnantaja 15,55 %, työntekijä 7,15 %)	TELA (3*)	22,70 %	3,25 €	3,65 €	4,01 €	4,41 €	4,72 €	5,05 €
Ryhmänhenkivakuutusmaksu	TMI (4*)	0,070 %	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,02 €
Sairausvakuutusmaksu	SVL (5*)	1,34 %	0,19 €	0,22 €	0,24 €	0,26 €	0,28 €	0,30 €
Tapaturmavakuutusmaksu	TYTAL (6*)	0,70 %	0,10 €	0,11 €	0,12 €	0,14 €	0,15 €	0,16 €
Työttömyysvakuutusmaksu	Laki 24.7.1998							
(9* Työnantaja 0,45 %, työntekijä 1,25 %)	/555 (7*)	1,70 %	0,24 €	0,27 €	0,30 €	0,33 €	0,35 €	0,38 €
Väilliset palkkakustannukset yhteensä			3,79 €	4,27 €	4,68 €	5,15 €	5,52 €	5,90 €
Henkilökohtaiset työkalut	Rak. TES	1,68€/pv	0,21 €	0,21 €	0,21 €	0,21 €	0,21 €	0,21 €
Työvaatteet / työsuojavarusteet	Rak. TES	1000€/v	0,55 €	0,55 €	0,55 €	0,55 €	0,55 €	0,55 €
Koulutukset	TTK(8*)	21,2€/v	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,01 €	0,01 €
Luontoisetuudet	Rak. TES							
Muut palkkakustannukset yhteensä			0,77 €	0,77 €	0,77 €	0,77 €	0,77 €	0,77 €
Kokonaistyövoimakustannus			18,86 €	21,14 €	23,09 €	25,35 €	27,09 €	28,94 €

(1* Rak. TES: Rakennusalan yleinen työehtosopimus 1.5.2020-28.2.2022. 2* EK2014: Elinkeinoalan työaika katsaus 2014. 3* TELA: Työntekijäneläki 19.5.2006/395. 4* TMI: Työmarkkinajärjestöjen sopimus ryhmähenkivakuutuksesta. 5* SVL: Sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224. 6* Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015. 7* Laki työttömyyssetuuksien rahoituksesta 24.7.1998/555. 8*: Työturvallisuuskorttikoulutus) 9* Huomi! Laskelmassa työntekijän vakuutusmaksusuodet laskettu osaksi työvoimakustannuksia)